

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Cui incumbat onus probandi promissionem seu donationem arrharum, &
idem est de sponsalitia largitate non excedere taxam à lege praescriptam.
§. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

coniuges firmari iuramento posse ultra casus in quibus seculo iuramento peccata est.

§. VI.

Cui incumbat onus probandi promissionem, seu donationem artharum, & idem est de sponsalitia largitate non excedere taxam a lege præscriptam.

- 1. Sanch. varias sententias refert.
2. Certum est uxori arthas possidenti non competere onus probandi sub decima bonorum mariti contineri.
3. Maritus, vel eius hæredes condemnantur in ea quantitate artharum, qua ab uxore iure petitur.
4. Verius conso in nullo casu uxorem, vel eius hæredes obligari ad probandum intra limites decime partis bonorum mariti contineri.

In hac questione Sanch. lib. 6. disp. 35. varias sententias refert, cui consonat Gutierri. cap. 19. num. 39. Prima asserit uxori, eiusque hæredibus competere onus probandi intra decimam partem bonorum mariti contineri, quia artharum promissio, & donatio ad sui valorem eriguntur contineri sub prædicta decima. Ergo dum vxor, eiusve hæredes hanc qualitatem non probaverint, non possunt suam intentionem fundatam habere iuxta doctri. nam glossæ commutationem approbare in leg. si verò, §. qui prorei qualitate ff. qui suis dare cogant. & leg. cum de lege ff. de probationib. & tradit Roderic. Soar. in leg. 1. num. 15. tit. de las arthas lib. 3. fori. Anton. Gomez leg. 50. Tauri. num. 13. Matien. leg. 1. gloss. 2. num. 5. tit. 2. lib. 6. compilat. & eam esse receptam testatur Cobarub. lib. 2. var. cap. 6. num. 7.

Secunda censet prædictam sententiam procedere, quando vxor, eiusve hæredes petunt arthas promissas, quia petere non possunt, nisi probent maritum tot bona habuisse, quor sufficerent ad illas arthas constituendas intra decimam, cum hac contentia sit suæ petitionis fundamentum. Secus verò quando ipsa vxor non petit arthas, sed ab ea possessas exigit, maritus, eiusve hæredes, eo quod excesserit decimam bonorum partem, quia eo casu cum ipse maritus, vel eius hæredes agant allegantes inopiam, eam probare debent, ut fundamentum suæ intentionis. Sic vltra Doctores superiori sententia relatis, qui solum de petitione artharum promissionem loquuntur docet Azebedo eadem leg. 2. numero 19. tit. 2. lib. 5. compilat. Pelæz. de maiorib. 2. part. quest. 52. num. 13 & 17.

In hac controversia primò certum est, quando vxor arthas possidet, nequaquam ipsi competere onus probandi sub decima bonorum mariti contineri, sed id competere marito, vel eius hæredibus vt prope intendebatur infirmare vxoris ius lege, & possessione acquisitum.

Secundò est certum maritum, vel eius hæredes condemnari in quantitate artharum, quæ ab vxore iure petuntur, tamen ea non probet arthas promissas intra limites partis decime bonorum mariti contineri, si præsumptiones, & coniecturæ ad sint, quibus iudices quodammodo sibi persuadent promissam quantitatem decimam bonorum mariti non excedere, quia ea condemnatio non solum est in fauorem vxoris, sed etiam mariti, ne eius promissio nulliter esse facta declaratur. Debet ergo in casu dubio pro valore promissionis sententia ferri. Atque ita defendunt Cobarub. Sanch. loc. alleg.

Deinde probabilius censo cum prædictis Doctoribus, & pluribus alijs ab eisdem relatis in nullo casu vxorem, vel eius hæredes arthas promissas postulantem obligari ad probandum intra limites decime partis bonorum mariti contineri, sed eam obligationem subire maritum, vel eius hæredes tenentes soluere. Ratio videtur aperta, nam eo ipso quo maritus eam quantitatem promissit, præsumitur promittere potuisse, dum contrarium non probatur, ne præsumatur delictum. Ergo vxor petens promissionis executionem, suam habet intentionem fundatam, quia fundatur in promissione sibi facta, & à iure approbata. Et confirmari potest exemplo legatiorum, qui petentes ab hærede legata sibi facta non tenentur probare hereditatem sufficere: id enim præsumendum est, dum ab hærede contrarium non probatur, vti decidit lex cum lege, ff. de probationib. sed facta artharum promissione similiter præsumitur bona promittentis sufficientia esse, ergo promissarius non tenetur vllam de sufficientia probationem facere.

§. VII.

Quis arthas promittere potest?

- 1. Sponsus, eius parentes, imò extraneus arthas promittere potest. Fecit, de Castro, Sum. Mor. Part. V.

- 2. Qualiter minor, & filiusfamilias arthas valeat promittere. De bonis immobilibus nulla est promissio, nisi fuerit auctoritate iudicis facta.
3. Filiusfamilias pubes inconsulto patre arthas promittere potest de bonis, quorum ipse dominium, & administrationem habet.
4. Qualiter bona computanda sunt, ne decimam excedat promissio.
5. Promittens arthas excusatur ab obligatione illas soluendi, si dos sibi promissa culpabiliter non solvatur.

Arthas plerunque sponsus, vel eius parentes, & consanguinei nomine ipsius sponsi promittunt, vti constat ex supradictis legibus. Aliquando tamen è contrà accidere potest vt sponsa, vel eius parentes nomine ipsius sponso arthas concedant in præmium nobilitatis, & diuitiarum excessus, vti notauit Azebedo, lib. 5. recopilat. tit. 2. leg. 2. numero 1. Thom. Sanchez, lib. 6. disputat. 29. numero 4. Gutierri. de matrim. capit. 19. numero 16. Præter ipsos, & alios ipsorum nomine quilibet extraneus arthas promittere potest, vti superiori § diximus, ea tamen differentia, vt si ex propriis bonis, & nomine proprio arthas promiserit, excedere possit decimam iurorum bonorum. Secus verò si nomine sponsonum, vel ex eorum bonis.

Solum igitur est difficultas, qualiter minor, & filiusfamilias arthas valeant promittere? Quam difficultatem latè versat Sanchez, d. lib. 6. disputat. 38. præcipue quest. 3. numero 37. & disputat. 39. per totam, & ex eius doctrina breuiter accipe. Si minor & iam curatore carens arthas promittat, vel donet de bonis immobilibus, vel mobilibus, quæ seruando seruari possunt, nulla est eius promissio, aut donatio, nisi fuerit auctoritate iudicis facta, quia prædictis minoribus horum bonorum alienatio absque iudicis decreto interdicitur. leg. non solum leg. prædica. Cod. de Præditi minor. & leg. fin. Cod. si maior factus alienationem, & leg. quæ tutores. Cod. de administrat. tutor. sic Roderic. Soar. leg. 1. numero 65. tit. 2. de las arthas, lib. 3. fori. Gregor. Lopez leg. 1. verbo en España tit. 1. part. 2. Anton. Gomez leg. 52. Tauri. numero 14. Azebedo lib. 5. recopilat. tit. 2. leg. 2. numero 12. Matien. ibi. Glossa 2. numero 3. Barbola leg. §. ante 6. ff. soluto matrimonio numero 23. Sanch. dicta disputat. 38. num. 37. At si post ætatem perfectam 25. annorum quinquennium transeat, ipso iure ratificatur, & confirmatur donatio, vel promissio artharum, sicuti si alienaretur res immobilis titulo oneroso, vti ex leg. fin. Cod. si maior factus alienationem suam sine decreto iudicis ratam habuerit. Probant Bart. Bald. Salizer. Roderic. Soar. teste Anton. Gomez dicta leg. 52. numero 4. Matien. Azebedo, & Sanch. loc. alleg. si verò minor 25. annorum arthas ex rebus mobilibus, quæ que seruando seruari non possunt, promitteret, vel donaret in ea quantitate, quam leges permittunt, valida eius promissio, aut donatio est, nec restitui potest, quia fecit illud quod quilibet maior, & prudens fecisset, vti bene notarunt Soar. Anton. Gomez, Matien. loc. alleg. Sanch. numero 41. argum. leg. non videtur Cod. de integritate restit. & leg. 1. Cod. si aduersus donationem leg. cum plures. §. fin. ff. de administrat. tutor. Neque ad hanc promissionem, seu alienationem requiritur iudicis decretum, bene tamen curatoris auctoritas, si minor curatorem habeat, aliàs nulla erit eius promissio, vel donatio, vti colligitur ex leg. 2. & leg. mulier Cod. de iure dotium, & leg. si curatorem, Cod. de in integr. restit. & tradunt Anton. Gomez, Matien. Azebedo, & Sanchez, loc. alleg. Verùm si minor prædictam promissionem, seu donationem artharum iuramento confirmet, valida est eius promissio, aut donatio ex dispositione iuris in Authent. Sacramenta puberum Cod. si aduersus vendit. maior efficitur, & vitium nullitatis purgatur, vt bene notauit Sanch. d. disputat. 38. num. 43.

Filiusfamilias pubes inconsulto patre arthas promittere potest de bonis quorum ipse dominium, & administrationem habet. Nam vt dicitur in leg. filiusfamilias 38. ff. de actionib. & obligationib. filiusfamilias ex omnibus causis tanquam paterfamilias obligatur, & ob id agi cum eo tanquam cum paterfamilias potest, & docuit ex omnium sententia Sanch. lib. 2. matr. disp. 39. num. 11. Dixi: filiusfamilias pubes nam impubes etiam ex licentia patris nec promittere, nec donare arthas potest, neque alium celebrare contractum, vti habetur expressè in §. pupillus, instit. de iur. iur. stipulat. ibi: sed qui in potestate parentis est impubes, ne auctore quidem patre obligatur, & tradit Molin. tit. 2. disp. 261. §. filiusfamilias.

Dixi de bonis, quorum ipse filius dominium, & administrationem habet. Nam ex bonis, quorum pater habet administrationem, seu usufructum, nequaquam potest absque patris licentia arthas promittere, alimve celebrare contractum, vt deciditur expresse leg. fin. §. filius autem, Cod. de bonis, qua l. beatus, ibi. Filiis autem familiaribus in iis duntaxat casibus, in quibus usufructus apud patrem constitutus est, donec patrem viuunt.